

Motion till riksdagen 2005/06:Kr297

av **Rossana Dinamarca m.fl. (v)**

Ung kultur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör ge Kulturrådet i uppdrag att i samverkan med ett antal kommuner eller regioner initiera positiva graffitiprojekt som kan tjäna som pilotprojekt och föredömen för andra kommuner och regioner.

Motivering

Ungdomars förutsättningar och villkor för att skapa och tillgodogöra sig kultur varierar bl.a. beroende på kön, etnicitet, klass, ålder, bostadsort och, självklart, intressen. Inom idrotten kan man se att spontanidrotten mer och mer ersatts av den organiserade idrotten – på gott och ont. Vad gäller kulturen så kan den vara organiserad i form av teaterföreningar, filmklubbar, mediemagasin etc. Men det finns fortfarande kultur som växer underifrån, unga människor som skapar fanzine, gör sina poetry slams, skejtar och målar graffiti. Den här oorganiserade formen är viktig bl.a. för den demokratiska utvecklingen.

Fanzinen skapas av ett gäng kompisar som kanske tröttnat på den allmänna mediebildens av tjejer/kvinnor eller den rådande världsbilden, ett annat gäng började läsa upp hemmasnickrade dikter på ett kafé och arrangera diktuppläsningar och tävlingar. Skejtarna hyr sig egna lokaler, bygger ramper, arrangerar tävlingar. Och graffiti målarna tar sig det utrymme som annars bara Sportbladet eller Heinz kan köpa sig.

Lika viktigt som det är att samhället tillhandahåller lokaler och mötesplatser för ungdomar är det att den ungdomskultur som växer fram underifrån bemöts med respekt. Om de inte gör det riskerar vi att få unga människor som misstror demokratin. Vi måste ta kritiken från ungdomshåll vad gäller tröghet och ohörsamhet på största allvar. Politiker och beslutsfattare måste vara lyhörda för nya former av kultur och fritidsverksamhet utifrån ungdomars intressen och önskemål.

Fel! Okänt namn på

För att det ska vara möjligt krävs det att ungdomar och fritidsledare lokalt ges resurser och frihet att utforma vettig verksamhet. Det är när möjligheterna att uttrycka sig och bygga en meningsfull fritid beskärs eller bemöts med förakt som ungdomskulturen drar sig undan och ibland blir grogrund för mot-sättningar och testning av gränser. Och kanske än farligare – tappar tron på demokratin.

Graffiti eller klotter

Vänsterpartiet vill hålla isär graffiti och klotter. Graffiti är konst och bör uppmuntras som konstform. Graffitimålare har dessutom stor respekt bland många unga. De positiva förebilder som lagliga graffitimålare utgör borde utnyttjas för att fånga upp unga människor som är på väg in i samhället men riskerar att ramla utanför.

Klotter å andra sidan är skadegörelse. Men den skadegörelsen är också effekten av ett större socialt problem som handlar om hur samhället i stort behandlar sina invånare och unga medborgare. I samband med klotter har det också förekommit att man slår ut fönster, skär sönder säten i tunnelbanevagnar och ägnar sig åt allmänt sabotage. Det är straffbara handlingar och ett kriminellt beteende. Tyvärr har det av många kommit att automatiskt kopplas ihop med graffiti.

Graffiti är en kultur som utvecklats av ungdomar och som är öppen för alla som vill skapa och visa upp sin konst utanför de traditionella konstetablissementen. Idén med konsten är att göra den tillgänglig för allmänheten genom att visa upp den i sådana delar av vår vardagsmiljö som annars upplevs som tråkiga.

I ett samhälle där stressen hela tiden ökar, där föräldrar har mindre och mindre tid med sina barn, där man skär ned resurser till skola, omsorg, fritidsverksamhet och där den överordnade föreställningen om framgång handlar om att göra sig känd – i ett sådant samhälle kan klottrande falla ut som ett sätt för unga människor att hantera sin omgivning.

Det bästa sättet att hantera problemet med oönskad graffiti är att hjälpa ungdomarna att kanalisera sin skapariver på ett positivt sätt. Det är på sikt en mer hållbar väg bort från den vandalisering som skattebetalarna ändå till sist får betala.

Den enda kommun som har satsat på ett omfattande graffitiprojekt tillsammans med de graffitiintresserade är Norrköping. Där har man sedan mitten av 1990-talet bedrivit en försöksverksamhet i syfte att minska klotteret på stadens fasader och väggar. Man har utgått från uppfattningen att ungdomar måste mötas med förståelse oavsett om de är intresserade av skateboard, musik, fotboll eller graffiti. På det viset har man bidragit till att det olagliga klotteret minskat i kommunen.

Förslag

Vänsterpartiet menar att regeringen bör ge Kulturrådet i uppdrag att i samverkan med ett antal kommuner eller regioner initiera positiva graffitiprojekt utifrån erfarenheterna från exempelvis Norrköping – försöksverksamheter som kan tjäna som pilotprojekt och föredömen för andra kommuner och regioner. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2005

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Tasso Stafilidis (v)

Rolf Olsson (v)

Peter Pedersen (v)

Mats Einarsson (v)

Alice Åström (v)